

Ο άνθρωπος του Θεού

του Επισκόπου Σεραφείμ Παπακώστα

Μητροπολίτου Καστορίας

Στην Παλαιά Διαθήκη και μάλιστα στο Βιβλίο της Γ' Βασιλειών ο ιερός συγγραφέας σημειώνει χαρακτηριστικά τα εξής: «Ίδού τούτο έγνωκα, ότι συ άνθρωπος ει του Θεού, και ρήμα Κυρίου εν τω στόματί σου αληθινόν».

Τούς λόγους αυτούς προφέρει η χήρα γυναίκα στην Βαρεφθά της Βιδωνίας για τον Προφήτη Ηλία μετά την θαυμαστή διατροφή της, αφού από την οικία της δεν έλειψε ούτε το αλεύρι ούτε το λάδι σε περίοδο ξηρασίας· πολύ δε περισσότερο μετά την ανάσταση του υιού της αναγνωρίζει στο πρόσωπό του τον απεσταλμένο του Ουρανού, τον Άνθρωπο του Θεού.

Καί οι άνθρωποι του Θεού δεν έλειψαν, ούτε θα λείψουν ποτέ από το στερέωμα της Εκκλησίας. Είναι οι απλοί, οι ειλικρινείς, οι τίμιοι με τον εαυτό τους, οι «καθαροί τη καρδιά», κατά τον μακαρισμό του Κυρίου.

Είναι εκείνοι, που δροσίζουν και ξεδιψούν με το νερό της άδολης αγάπης τους τον λαό του Θεού.

Είναι εκείνοι, που τρέφουν όχι μόνο υλικά, αλλά κυρίως πνευματικά, αφού «ουκ επ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος».

Είναι εκείνοι, που δεν μιλούν για τον εαυτό τους, που δεν γράφουν για το πρόσωπό τους, αλλ' εν τω κρυπτώ, στο «ταμείον» τους, υψώνουν τα χέρια τους για την σωτηρία του κόσμου.

Δεν διεκδικούν για τον εαυτό τους την ιδιότητα του σωτήρος, αφού μοναδικός Σωτήρας είναι ο Χριστός, αλλά απλώς δανείζουν τα χέρια τους και την γλώσσα τους, κατά τον χρυσορρήμονα Ιωάννη, στον Θεό, προκειμένου Αυτός να φανερώσει το θέλημα Του στους

ανθρώπους, για να παράσχει την χάρι Του και την ευλογία Του στον λαό Του.

Έναν τέτοιο άνθρωπο γνώρισα στα μαθητικά μου χρόνια στον Ναό της Αγίας Ζώνης στην Κυψέλη: έναν άνθρωπο του Θεού, άνθρωπο της πίστεως, άνθρωπο της αγάπης, άνθρωπο της προσευχής. Στο πρόσωπο του τότε Αρχιμανδρίτη και σημερινού Επισκόπου Χριστουπόλεως Πέτρου Δακτυλίδη διέκρινα τον απεσταλμένο του Ουρανού, τον άνθρωπο εκείνον, που «επιμελείτο ψυχής, πράγματος αθανάτου», που γινόταν «τοις πάσι τα πάντα», κατά τον Απόστολο Παύλο.

Χειροτονημένος στην Κόρινθο, είχε ιδιαίτερα εμπνευσθεί από την ζωή του μεγάλου αυτού Αποστόλου. Επαναλάμβανε τακτικά τα λόγια του: «Τις ασθενεί και ουκ ασθενώ, τις σκανδαλίζεται και ουκ εγώ πυρούμαι;» Τον θυμάμαι να λέγει: « Πρέπει να αγαπούμε ειλικρινά τον Χριστό και την αγάπη μας αυτή να την δείχνουμε και στην εικόνα του Θεού, που είναι ο άνθρωπος». Και τα λόγια αυτά τα έκανε πράξη «εν τω κρυπτώ». Το αντικαρκινικό Νοσοκομείο Αθηνών «Άγιος Γάβρας» μάρτυρας αψευδής των επισκέψεων του και των καταθέσεων για τους εμπεριστάτους του Χριστού. «Θέλεις να κάνεις ελεημοσύνη; Πήγαινε να καταθέσεις τον οβολόν σου για εκείνους, οι οποίοι πονούν και υποφέρουν». Και έκλεινε την προτροπή του αυτή με τον χρυσοστομικό λόγο: «Πολύ πιο εύκολα λιώνει η ελεημοσύνη την αμαρτία, παρά ο ήλιος το χιόνι». Πρόσωπα και ιδρύματα, γεύθηκαν πλούσια τον ιλαρόν δότην του Θεού. Και βέβαια όλα αυτά χωρίς τυμπανοκρουσίες, αναφορές στον Τύπο και διαφημίσεις, τις οποίες απέφευγε επιμελώς.

Πόσο δίκαιο είχε ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, που έγραφε: «Η αγάπη είναι το πρώτο και εξαιρετο αγαθό, επειδή συνδέει εκείνον που την κατέχει με τον Θεό και με τους ανθρώπους. Η αγάπη είναι το τέλος

όλων των αγαθών, επειδή οδηγεί, πλησιάζει στον Θεό και συνδέει μαζί Του εκείνους που πορεύονται μέσα σ' αυτήν»!

Καί ο Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος στους περίφημους στίχους:

«Η αγάπη ούν υπάρχει όντως πάσα ευφροσύνη,
και χαράς και θυμυδίας εμπιπλά τον κεκτημένον...
Πνεύμα θείον η αγάπη, παντουργόν φως και φωτίζον...
Δράμωμεν πιστοί ευτόνως, σπεύσωμεν νωθροί εμπόνως!
Οκηροί διεγερθώμεν, όπως εγκρατείς αγάπης,
μέτοχοι δε ταύτης μάλλον
γενισόμεθα και ούτως μεταβώμεν των ενθένδε,
ίνα συν αυτή τω Κτίστικη και Δεσπότικη παραστώμεν,
έξωθεν των ορωμένων γεγονότες συν εκείνη!».

Το σπίτι του π. Πέτρου ήταν πάντα ανοικτό και φιλόξενο, ζεστό και γεμάτο παρηγορία και η μακαριστή αδελφή του Μαρία, η γνωστή σε όλους μας «γερόντισσα», έτοιμη ζωστεί το λέντιον για να προσφέρει φιλοξενία. Πόσοι Κληρικοί και πόσα άλλα πρόσωπα δεν δέχθηκαν αυτήν την θαλπωρή της αγάπης και δεν απίλαυσαν αυτήν την ιλαρότητα του προσώπου του!

Καί αυτή η ανυπόκριτος αγάπη του εκδιλωνόταν, ακόμη, και ως αμνησικακία σε εκείνους που τον αδίκησαν: «Παιδί μου, να τους έχει ο Θεός καλά και να τους αξιώσει του Παραδείσου. Δεν κρατώ κακία. Τούς έχω συγχωρήσει».

Μία άλλη διακονία του π. Πέτρου, πέρα από αυτήν της αγάπης, είναι και η διακονία της θείας λατρείας και του κηρύγματος. Με την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας επιτυγχάνεται ο οργανικός σύνδεσμος του πιστού με τον Κύριο Ιησού Χριστό.

Λειτουργούσε σε κάθε ευκαιρία, απλά, χωρίς τα διακριτικά του οφφίκια, τα οποία φορούσε μόνο τις Κυριακές. Συνιστούσε στους Χριστιανούς να κοινωνούν

συχνά πυκνά του Σώματος και του Αίματος του Χριστού, με την κατάλληλη πάντοτε προετοιμασία.

Τα Εσπερινά Κήρυγματα κάποιας χρονιάς αφιερωμένα στην Θεία Λειτουργία είχαν προκαλέσει αίσθηση στο πολυπληθές ακροατήριο της Αγίας Ζώνης!

«Με το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας» έλεγε «ο Χριστός μας προσφέρει το Σώμα Του και το Αίμα Του και μας κάνει σύσσωμους και σύναιμους με Αυτόν». Και χρησιμοποιώντας τον προσφιλή του Ιερό Χρυσό-στομο τόνιζε: «Ουδέ γαρ ήρκεσεν αυτώ το γενέσθαι άνθρωπον, το ραπισθήναι και σφαγῆναι, αλλά και αναφύρει εαυτόν ἡμῖν• και ου τι πίστει μόνον, αλλά και αυτώ τω πράγματι σῶμα ἡμᾶς αυτού κατασκευάζει... Ουχ απλώς μίγνυμαί σοι, αλλά συμπλέκομαι, τρώγομαι, λεπτόνομαι κατά μικρόν, ἵνα πολλή ἡ ανάκρασις γένηται και ἡ μίξις και ἡ ἔνωσις. Τα γαρ ἐνούμενα ἐν οικείοις ἔστικεν ὅροις. Ἐγώ δε συνυφαίνομαί σοι. Ου βούλομαι λοιπόν εἶναι τι μέσον· ἐν εἶναι βούλομαι τα ἀμφοτέρω... Ἡμεῖς και ο Χριστός ἐν ἐσμέν».

Το κήρυγμα, βγαλμένο μέσα από την καρδιά του, απλό, σύντομο, περιεκτικό, χριστοκεντρικό, θεραπευτικό, φανέρωνε το θέλημα του Θεού στους ανθρώπους. Θεράπευε την ασθένεια της ψυχῆς, οδηγούσε στην μετάνοια, ἀνοίγε δρόμους, ἔδινε φτερά στους ανθρώπους.

Ἠσχολεῖτο σοβαρά με το κήρυγμα. Προετοιμαζόταν καλά, μελετούσε πολύ και ιδιαιτέρως τον Ιερό Χρυσόστομο. Προσευχόταν για να τρέχει ο λόγος του Θεού. Καί εἴν κάποιος τον ευχαριστοῦσε ἢ τον ἐπαινοῦσε για ὅλα ὅσα εἶπε στο κήρυγμά του, ο λόγος του χαρακτηριστικός: «Δικά μου εἶναι; Τού Χριστοῦ εἶναι και τῶν Ἀγίων Πατέρων».

Ἡθελε, ἀκόμη, το Ιερό Θυσιαστήριο να εἶναι ευπρεπισμένο, ἡ Αγία Τράπεζα καθαρῆ, το ἴδιο και ἡ Ιερά Πρόθεση και τα Ιερά Ἐσκεῦη. Ἐτρεφε ιδιαίτερη ἐυλάβεια στο Ιερό Θυσιαστήριο και, ἀν δε ὑπῆρχε

Διάκονος, αφιέρωνε αρκετές ώρες στην καθαριότητα της Αγίας Τραπέζης, του Ιερού Βήματος και των Ιερών Σκευών. Τα άμφιά του απλά, καθαρά, διακριτικά, αποπνέοντα το άρωμα της γνισιότητος του διακόνου των Ιερών Μυστηρίων.

Εκεί, όμως, που ιδιαίτερα διέπρεψε, ήταν τον μυστήριο της Μετανοίας και της πνευματικής πατρότιτος. Παράδειγμα δυνατό πνευματικής πατρότιτος ο Απόστολος Παύλος: «Ουκ εντρέπων υμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπιτὰ νοθετώγ. Ἐάν γάρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχιντε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλούς πατέρας· ἐν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ υμᾶς ἐγέννησα» (Α' Κορ. 4,14). Ἔτσι, γιὰ τὴν Ἐκκλησία ὁ πνευματικὸς πατέρας, ὅπως θὰ πεί ὁ Ἐπίσκοπος Διοκλείας Κάλλιστος Ὡρε, «εἶναι οὐσιαστικά μία "χαρισματικὴ" καὶ προφητικὴ μορφή, που ἔχει ἀναλάβει αὐτὸ τὸ λειτούργημα με τὴν ἀμεσὴ ἐνέργεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δὲν τὸν χειροθετεῖ χέρι ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἐκφραση τῆς Ἐκκλησίας ὡς «γεγονότος», καὶ ὄχι τῆς Ἐκκλησίας ὡς καθιδρύματος».

Ἀποστολή του καὶ ἐπιμέλεια τῶν ψυχῶν που ἐξαγοράσθηκαν με τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ καθοδήγηση στὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ, καὶ θεραπεία τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ πάθη, καὶ ἀπόκτηση υγείου καὶ σταθερῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ ζωντανῆς πίστεως. Στόχος του καὶ ἐμπειρὴ χειραγώγηση στὸν δρόμο πρὸς τὸν φωτισμὸ καὶ τὴν θέωση κυρίως με τὸ ἐμπρακτὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς του. Σκοπὸς του καὶ ἀνόρθωση τῶν πεπτωκότων, καὶ παρηγοριὰ στους πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ ἀπελπισμένους, καθὼς καὶ καὶ συμπαραστάση στους ποινεμένους καὶ πληγωμένους στὴν ψυχὴ ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ συνανθρώπου του με τὴν ἀδόλη ἀγάπη καὶ τὴν πατρικὴ στοργή του.

Ακριβώς, αυτήν την αγάπη, που θέλει και πρέπει να έχει ο ποιμένας, διέθετε ο Γέροντας σε μεγάλο βαθμό, κυρίως μέσα στο Μυστήριο της Μετανοίας, αφού αυτή η αγάπη είναι γνώρισμα του αληθινού ποιμένος: «Ποιμένα αληθινόν αποδείξει αγάπη· δι' αγάπην γαρ ο Ποιμίν ο Μέγας εσταύρωται». Πλησίαζε διακριτικά την ψυχή του ανθρώπου. Δημιουργούσε κατ' αρχήν ένα ευχάριστο κλίμα - φιλικό, πατρικό, αδελφικό. Προσπαθούσε να απωθήσει την ντροπή και τον φόβο, ώστε ο άνθρωπος να ανοίξει την καρδιά του. Τον άκουγε μετά προσευχής, συμπονούσε μαζί του. Τον ενίσχυε πνευματικά θέτοντας τα κατάλληλα φάρμακα, ρίχνοντας στις πλιγές το έλαιον της θείας ευσπλαχνίας και τον οίνον της κατανύξεως και του σωφρονισμού της κατά Θεόν παιδείας.

Χαιρόταν, ιδιαιτέρως, με την πρόοδο των πνευματικών του παιδιών, τα οποία ενίσχυε ποικιλοτρόπως. Εκεί, όμως, που κατέβαλε πολλές προσπάθειες, ήταν όταν διέκρινε την έφεση σε νέους ανθρώπους για την Ιερωσύνη. Τούς προετοίμαζε κατάλληλα για τον Ιερό Θυσιαστήριο, για να διακονήσουν, όπως μας έλεγε, τον Χριστό και τον άνθρωπο. Πανηγύριζε την είσοδό τους στην Ιερωσύνη και καμάρωνε πνευματικά για τα αναστήματα αυτά που βγίκαν από τα χέρια του. «Είναι πνευματικά μου παιδιά», έλεγε, «είναι συμμαρτυρία μου». Αξιώθηκε από τον Θεό να εισάγει στην Αγία Ιερωσύνη πάνω από εκατό υποψηφίους Κληρικούς. Και σήμερα να συγκαταλέγονται στον Ιερό Κατάλογο Επίσκοποι, Πρεσβύτεροι, Μοναχοί και Μοναχές, που πάντοτε με ευγνωμοσύνη αναπολούν την προσφορά της αγαπώσης καρδιάς του.

Ως κατάθεση ψυχής θα πρέπει να εκληφθούν τα όσα λίγα και φτωχά γράφθηκαν για το πρόσωπο του αγίου Χριστουπόλεως και ως αντίδωρο ευγνωμοσύνης για όσα μου προσέφερε στα μαθητικά μου χρόνια.

Γι' αυτό και συγχαίρω από καρδίας τον αγαπητό μου κ. Σταμάτι Πορτελάνο, δόκιμο συγγραφέα και πνευματικό παιδί του Γέροντα, για την πρωτοβουλία του αυτή να σκιαγραφήσει την μορφή αυτού του αγίου Λευίτου.

Σεβαστέ μου Γέροντα,

Δέξου τον σεβασμό μου, την ευγνωμοσύνη μου και τις ευχαριστίες μου για την πολύτιμη προσφορά σου στο ταπεινό μου πρόσωπο.

Υικώς και ευλαβώς εύχομαι να αναδειχθείτε «και τις μελλούσις αποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός» (Α' Πετρου 5,2).

Εισαγωγικό Αφιέρωμα στο βιβλίο
του κ. Σταμάτι Πορτελάνου, Δρ. Θεολογίας
«Cύ εἶ Ἄρχιερεύς μου εἰς τον αἰῶνα»
Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως ΠΕΤΡΟΣ, 2007